

Marek Gumkowski

"Problem zamiennika gatunkowego
w pisarstwie Różewicza", Kazimierz
Wyka, "Teksty" nr 1 (1975) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/4 (58), 141

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) WOLSKA Barbara: Tomasz Ujazdowski, wydawca "Tandeciarza". "Prace Polonistyczne" S. XXXI (1975) s. 175-203.

"Tandeciarz" był radykalnym pismem satyrycznym z okresu powstania listopadowego (od stycznia do sierpnia 1831 r. ukazało się 11 numerów). Jego autorem, redaktorem i wydawcą był Tomasz Ujazdowski (1796-1836). Artykuł zawiera krótki życiorys Ujazdowskiego oraz szczegółowy opis zawartości pisma; dział "Nowiny" poświęcony był aktualnej informacji satyrycznej, w dziale "Rzeczy dawniejsze" zamieszczano przede wszystkim oświadceniowe wiersze polityczne - wzywające do walki o wolność, satyry i paszkwile. Autorka podkreśla rolę i znaczenie "Tandeciarza" w kształtowaniu opinii publicznej w najważniejszych kwestiach politycznych i społecznych.

BP/58/73

I.J.

(II) WYKA Kazimierz: Problem zamiennika gatunkowego w piarstwie Różewicza. "Teksty" 1975 nr 1 s. 53-71.

Interpretacja prozy Tadeusza Różewicza pt. "Przyrost naturalny - biografia sztuki teatralnej" prowadzi autora szkicu do sformułowania pojęcia zamiennika (zastępnika) gatunkowego. Termin ten służy do określenia tekstu, który powstał w rezultacie procesu złożonego z 3 etapów: 1) zamierzenia twórczego, 2) podjęcia realizacji tego zamierzenia i 3) rozmycia (infiltracji) pierwotnego zamierzenia przez realizację. Rezultatem końcowym jest w tym wypadku nie komedia "Przyrost naturalny", lecz zapis prób napisania tej sztuki. Autor dowodzi, że pomiędzy "genologiczno-zamiennikowym wyglądem utworu" a poglądami Różewicza na temat współczesnej sztuki i kultury zachodzi nieprzypadkowa zgodność.

BP/58/74

M.G.